

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปรับตัวเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนในโลกนี้จะต้องประสบอยู่ตลอดเวลา ถ้าใครสามารถปรับตัวได้ดี ก็จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้อย่างปกติสุข ดังนั้น วัตถุประสงค์สำคัญของกรในการศึกษา และการแนะแนวจึงมุ่งหวังที่จะช่วยให้คนสามารถปรับตัวได้ดี นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงหลายคนได้ทำการศึกษาค้นคว้าทางด้านการปรับตัวและบุคลิกภาพของมนุษย์ และได้นำผลการศึกษาที่ค้นพบไปใช้ เช่น Hurlock¹ ได้กล่าวถึงความสุข และการปรับตัวไว้ว่า ความสุขของเกิดส่วนมากได้มาจากมนุษยสัมพันธ์ ไม่ใช่ได้จากการเป็นเจ้าของวัตถุหรือทรัพย์สิน หรือจากการการเป็นผู้ไม่พอใจใครคนอื่น จริ่งอยู่การเป็นเจ้าของวัตถุหรือทรัพย์สิน อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของลุ่มเพื่อนมากขึ้น ทำให้มีความสุข หรือการไม่พอใจใครคนอื่น ความรู้สึกชอบ ทำให้มีเวลาอยู่กับเพื่อนได้มากขึ้น แต่องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้เกิดมีความสุขได้เป็นส่วนน้อย เด็กจะมีความสุขก็ต่อเมื่อ รู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับของคนอื่น เด็กจะเป็นที่ยอมรับของคนอื่นได้ก็ต่อเมื่อ เขาปรับตัวได้ดี และสามารถจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข Prosser² ได้กล่าวไว้ว่า เด็กในระดัมมัธยมศึกษาคควรได้รับการเรียนรู้อะไรๆ ในเรื่องของการปรับตัว ปรัชญาการศึกษาของสหรัฐอเมริกาเองได้แสดงไว้ชัดเจนว่าการให้การศึกษามุ่งที่จะให้คนสามารถปรับตัว เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้อย่างมีความสุข ในฐานะที่เป็นพลเมืองของชาติหรือในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว ผู้มีหน้าที่ในการแนะแนวจึงมุ่งช่วย

¹Elizabeth B. Hurlock, Child Development, New York: McGraw-Hill Book Company Inc., 1964, P.749

²Carroll H. Miller, Foundations of Guidance, New York: Harper & Brother, 1961, pp.83-89

แนะเด็กแต่ละคนให้ปรับตัวให้ถูกต้องของความสามารถและศักยภาพของเขา และ Sorenson² ก็โต้แย้งไว้ว่า เด็กจะเป็นผู้เอาใครรับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและไม่มีความสุขเมื่อถูกทอดทิ้ง เด็กที่มาจากครอบครัวชั้นสูง จะมีความสุขและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ต่ำกว่า เพราะ Sorenson เชื่อว่าเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นสูงจะมีระดับสติปัญญาและทักษะในการสังคมสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ และจากสังคมนี้ก็มักจะเชื่อว่าเด็กจะเลือกเพื่อนในระดับชั้น ฐานะเศรษฐกิจสังคมเดียวกันถ้าเด็กผู้ชายจะเลือกเด็กผู้หญิงในระดับครอบครัวชั้นต่ำต่ำกว่าก็ต่อเมื่อเด็กผู้หญิงคนนั้นมีบุคลิกภาพที่น่าอัศจรรย์มาก

จากความสำคัญในเรื่องของบุคลิกภาพและการปรับตัวทั้งที่กล่าวมาและนี้ทำให้เราเข้าใจถึงการที่จะทำการศึกษาวิจัยว่า การที่เด็กวัยรุ่นเลือกคบเพื่อนในระดับครอบครัวชั้นใดบ้าง เป็นเพราะว่ามีภูมิหลัง (Background) อย่างไรกันจึงมีความสนใจคล้ายคลึงกัน หรือเป็นเพราะว่าเด็กที่มาจากครอบครัวระดับชั้นต่ำมีความเป็นครอบครัวที่มาจากฐานะทางบ้าน เชื้อชาติ ชาติกำเนิด และอื่น ๆ จึงทำให้เด็กพวกนี้แยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูง และต้องการที่จะใกล้ชิดกับเพื่อนอย่างมีน้ำน้มัก เชื่อถือใครจริงว่าระดับชั้นของครอบครัวที่แตกต่างกันจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับอะไรบ้างคือ บุคลิกภาพ และความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

ปัญหา

การวิจัยนี้ต้องการที่จะศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ

---

²Herbert Sorenson, Psychology in Education, New York: McGraw-Hill Book Company Inc., 1964, pp. 274-278

ความมุ่งหมายเฉพาะ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนจากครอบครัวชั้นกลางกับชั้นต่ำระหว่างเพศเดียวกันและต่างเพศคือ
  - 1.1 ระหว่างนักเรียนชายจากครอบครัวชั้นกลางกับชั้นต่ำ
  - 1.2 ระหว่างนักเรียนหญิงจากครอบครัวชั้นกลางกับชั้นต่ำ
  - 1.3 ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงจากครอบครัวชั้นกลาง
  - 1.4 ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงจากครอบครัวชั้นต่ำ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียนจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำระหว่างเพศเดียวกัน และต่างเพศกันตามลักษณะของชอยอยู่ในข้อ 1
3. เพื่อสำรวจปัญหาของนักเรียนจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำระหว่างเพศเดียวกัน และต่างเพศตามลักษณะชอยอยู่ในข้อ 1

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนวัยรุ่นอายุ 12 ถึง 16 ปี ทั้งชายและหญิงจากครอบครัวระดับฐานะเศรษฐกิจ สังคมระดับชั้นกลาง และต่ำที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง ในโรงเรียนสตรีศึกษาในจังหวัดพระนคร 2 แห่ง

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้ไม่สามารถควบคุมองค์ประกอบบางอย่าง คือ ระดับสติปัญญา และระดับแห่งความล้มเหลวหรืออุปสรรคในการเรียน

สมมติฐาน

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่านักเรียนชายหญิงจากครอบครัวชั้นกลางยอมใครง่ายๆเลือกจากเพื่อน
ในห้องเรียนในสังคมมิติ [Sociometric Test] มากกว่านักเรียนจากครอบครัวชั้นต่ำและ
บุคลิกภาพของนักเรียนจากครอบครัวชั้นกลาง จะมีลักษณะที่เชื่อมั่นในตนเอง ระวัง
และเป็นที่ยอมรับของสังคมมากกว่านักเรียนจากครอบครัวชั้นต่ำ และต้องการจะพิสูจน์ข้อสมมติ-
ฐานจากการวิจัยว่าเป็นจริงหรือไม่

ข้อตกลงเบื้องต้น [Basic Assumption]

ผู้วิจัยมีความเชื่อเบื้องต้นว่า :

1. แบบทดสอบสังคมมิติ [Sociometric Test] เป็นเครื่องมือที่จะสามารถให้
ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม และความสามารถในการปรับตัวของเด็กในกลุ่ม
เพิ่มขึ้นได้
2. แบบทดสอบ HSPQ สามารถแยกลักษณะบุคลิกภาพของคนแต่ละกลุ่มได้

คำจำกัดความ

บุคลิกภาพ : หมายถึงแบบแผนของพฤติกรรมซึ่งประกอบด้วยลักษณะการสังคม ความ
มั่นคงทางอารมณ์ สภาพทางอารมณ์ การประพฤติตามระเบียบแบบแผน สภาพทางเรื้อรังหรือหุน
ความมั่นใจตนเอง สภาพทางจิตใจ และความสามารถในการเข้ากลุ่มของบุคคล

ความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียนของนักเรียน : หมายถึงความสามารถของ
นักเรียนแต่ละคนในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน

ครอบครัวชั้นกลาง : หมายถึงครอบครัวที่มีลักษณะตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ

ทางสถานการศึกษา : การศึกษาของบิดามารดาหรือหัวหน้าครอบครัว มีการศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรืออาชีวระดับสูงเป็นอย่างต่ำ

รายได้ : รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีรายได้ตั้งแต่เดือนละ 1,500 บาทขึ้นไป

อาชีพ : ครู ข้าราชการชั้นตรี (อย่างต่ำ) แพทย์ หนายความ ผู้จัดการธนาคาร นักธุรกิจ พนักงานเทศบาล

ครอบครัวชั้นต่ำ : หมายถึงครอบครัวที่มีลักษณะตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ

หางานการศึกษา : การศึกษาของบิดามารดาหรือหัวหน้าครอบครัว มีการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษา ?

รายได้ : รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีรายได้ต่ำกว่า 1,500 บาทลงมาต่อเนื่อง

อาชีพ : กรรมกรไร้ฝีมือ คนงานก่อสร้าง คนงานกวาดถนน กรรมกรท่าเรือ คนแจวเรือจ้าง คนขับรถเมล์ คนขับรถ หอพักพร หอความคมนาคม คนขายของร้านเล็ก ๆ กิ่งช่างฝีมือ

การวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

ใน ค.ศ. 1952 Murfin⁴ ได้ศึกษาทัศนคติของเด็กจากครอบครัวชั้นสูง กับเด็กจากครอบครัวชั้นต่ำ เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียน และการตั้งระดับแห่งความหวัง Murfin ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากครอบครัวชั้นสูง และชั้นต่ำซึ่งกำลังเรียนอยู่ใน Grade 4, 5 และ 6 ของโรงเรียนสองแห่งในรัฐ Indiana ซึ่งมีสภาพแวดล้อมในโรงเรียนคล้ายคลึงกัน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเด็กผู้ชาย ทุกภาษาอังกฤษ นับถือศาสนา คริสต์ นิกาย Protestant

⁴Mark A. Murfin, A Study of the Expressed Attitudes of Children from Two Socio-economic Levels and the Relation ship to Intelligence Reading Achievement, Thesis Ph.D., Indiana University, 1952

การวิจัยโดยใช้ Attitude Scale จำนวน 150 คำถาม เกี่ยวกับ :- ทัศนคติของเด็กที่มีต่อครูและโรงเรียน ทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรม การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต และทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อการศึกษา ผลของการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างกันในเรื่องทัศนคติต่อการเรียน เนื่องจากการสนับสนุนของบิดามารดา และมีความแตกต่างกันในเรื่องการตั้งระดับแห่งความหวัง เนื่องจากความแตกต่างของวัฒนธรรมทางครอบครัว

ใน ค.ศ. 1959 ⁵Walking ได้ทำการศึกษาดังการรู้สึกถึงการยอมรับทางสังคมของเด็กจากครอบครัวที่ปรับตัวได้ดีในสังคม (Well-Adjusted Family) กับเด็กจากครอบครัวที่ปรับตัวไม่ได้ในสังคม (Mal-Adjusted Family) โดยใช้แบบทดสอบ MMPI ทดสอบกลุ่มตัวอย่างเด็กจากครอบครัวสองลักษณะดังกล่าว ผลปรากฏว่า เด็กจากครอบครัวที่ปรับตัวไม่ได้มีความรู้สึกว่าคนเป็นที่ยอมรับในสังคม น้อยกว่าเด็กจากครอบครัวที่ปรับตัวได้ดี และบิดามารดาของครอบครัวที่ปรับตัวไม่ได้จะยอมรับในตัวลูก และอคติการพ้องของลูกน้อยกว่าบิดามารดาของครอบครัวที่ปรับตัวในสังคมได้ดี

ต่อมาในปี ค.ศ. 1960 Nemovicher⁶ ได้ทำการศึกษามวลิกภาพของเด็กที่ปรับตัวได้ดีกับเด็กที่ปรับตัวไม่ได้ Nemovicher ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นเดียวกัน เรียนอยู่ในห้องเดียวกัน นับถือศาสนาเดียวกัน และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่อสังคมของครอบครัวในระดับชั้นเดียวกันโดยใช้ Parents Questionnaire, Rating Scale ของครู Rorschach Test, T.A.T. และ Drawing Test ผลของการวิจัยปรากฏว่า เด็กที่ปรับตัวได้ดีมีลักษณะที่ชอบฟังคนอื่น สันติเยียม และมีความกลัวมากกว่าเด็กที่ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว และในปีเดียวกันนั้น Wolff ได้ทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบเด็กชายอายุ

⁵William David Walking, Patterns of Social Perception within the Family of Well-Adjusted and Mal-Adjusted Adolescent, Thesis Ph.D., University of Minnesota, 1959.

⁶Joseph A Nemovicher, A Comparative Study of Adopted Boys and Non-Adopted Boys in Respect To Specific Personality Characteristics, Thesis, Ph.D., New York, University, 1960.

ระหว่าง 6-12 ปีที่ปรับตัวได้ดีและไม่ดี ในการวิจัยนี้ Walf⁷ ได้คัดเลือกเด็ก 100 คน เป็นเด็กที่ปรับตัวได้ดี 50 คน อีก 50 คน เป็นเด็กที่ปรับตัวไม่ได้ดี มีการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่างใหม่ระดับสติปัญญาสูงในระดับเดียวกัน อายุ และฐานะเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวอยู่ในระดับเดียวกันด้วย เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ Standardized Test การสัมภาษณ์ และระเบียบสะสมของโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะการปรับตัวของเด็กมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพการเลี้ยงดู และการยอมรับของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา พหุสัมพันธ์ของบิดามารดาที่มีคือโรงเรียน สภาพและความเป็นอยู่ของบ้าน ระเบียบวินัยที่ใช้กับลูก และศาสนาที่ทางบ้านนับถือ

ในปี ค.ศ. 1962 Guinouard⁸ ได้ทำการศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับคะแนนความนิยมจากสังคมมีติในการวิจัยนี้ Guinouard และ Rychlek ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากเด็กใน Grade 6-7 และ 8 เป็นชาย 86 คน หญิง 80 คน ใช้สังคมมีติ แบบเด็กที่เป็นที่นิยมของเพื่อน กับเด็กที่ไม่เป็นที่นิยมของเพื่อน แล้วใช้ The High School Personality Questionnaire เพื่อทดสอบบุคลิกภาพของเด็กที่เป็นที่นิยม และบุคลิกภาพของเด็กที่ไม่เป็นที่นิยมของเพื่อน ผลของการวิจัยปรากฏว่าเด็กที่ไม่เป็นที่นิยมของเพื่อน ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเองไม่หาเวียงและไม่กระตือรือร้นส่วนความแตกต่างระหว่างเพศนั้นเด็กผู้ชายมีลักษณะที่เยือกเย็น สุขุม ก้าวร้าว มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง ชอบผจญภัย ส่วนเด็กผู้หญิง มีลักษณะที่ใจดี ชอบเข้าสังคม อ่อนไหวง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยและตื่นตกง่าย

การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ในประเทศไทย มีการวิจัยของนางสาว บุญยิ่ง เจริญยิ่ง⁹ ในปี พ.ศ. 2503 เรื่อง "สังคมมีติกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของวัยรุ่น" กลุ่มตัวอย่าง

⁷Mc Niel Ethel Walf, A Comparative Study of Well-Adjusted and Poorly-Adjusted Boys Ranging Form 6-12, Thesis, Ph.D., Temple University, 1960.

⁸Donald E. Guinouard, and Joseph F. Rychlek, "Personality Correlates of Sociometric Popularity in Elementary School Children" The Personnel and Guidance Journal 40:438-442 January, 1962.

⁹บุญยิ่ง เจริญยิ่ง "สังคมมีติ" รายงานการวิจัยฉบับที่ 2 ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการศึกษาเรื่องเด็ก, วิทยาลัยการศึกษา, 2503

ที่ใช้ในการค้นคว้าเป็นเด็กวัยรุ่น ตอนปลายอายุ 17-21 ปี ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแบบทดสอบ
 สังคมมิติ มีคำถามเกี่ยวกับการเลือกเพื่อนในสถานการณ์ในสภาพการเรียนและการเล่น ผล
 การวิจัยปรากฏว่าวัยรุ่นที่มีฐานะเศรษฐิกคองสูงมีแนวโน้มในการได้รับเลือกจากเพื่อนมาก
 กว่าวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษกรกิจคองต่ำ